

Sisällysluettelo

Suomen pankkisektorin vakaus vielä vankalla pohjalla, mutta rahoitusmarkkinoiden häiriötila lisää epävarmuutta

- Pankkisektorin riskinkantokyky vahva
- Talouskasvun ennakoitaan hidastuvan, mutta luottotappiot eivät vielä ongelmana, vaikka kasvuprosentit ovatkin olleet korkeita
- Suomalaisilla pankeilla yleisesti ottaen kohtuullisen vähän sijoitusten alaskirjauksia
- Pankkien likviditeettitilanne säilynyt hyvänä
- Rahoituskustannusten nousu rasittaa kannattavuutta

Valvottavien toimintaympäristö

- Yhdysvaltain asuntoluottomarkkinoilta lähtenyt kriisi on laskenut myös euroalueen talousennusteita.
- Pankkien välinen epäluottamus heijastui pankkien välisillä rahamarkkinoilla voimakkaana likviditeettihäiriöinä.
- Joukkovelkakirjalainamarkkinoilla luottoriskilisät kasvoivat voimakkaasti.
- Osakemarkkinoilla haetaan suuntaa markkinamyllerryksen mukana.

Pankeilla ennätystulokset - kasvu kuitenkin taittui

- Tulokasvu hidastui edellisvuodesta
- Säästämiskäyttäytymisen nopea muutos näkyi viimeisen neljänneksen palkkiotuotoissa
- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan volyyymi- ja marginaalikehityksen näkymät heikentyneet

Suomalaiset pankit ovat vakavaraisia

- Huolimatta viimeaikojen markkinaturbulenssista suomalaisten pankkien vakavaraisuus on pysynyt hyvänä
- Myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymien vakavaraisuus on pysynyt hyvänä

Luottokannan kasvuvauhti ylitti edellisvuoden tason, yritysten ja kotitalouksien ongelmaluotot lisääntyneet

- Luottojen kysynnän vahva kasvu jatkui.
- Yritysten luotonotto vilkastui.
- Korkojen ja asuntojen hintojen nousu sekä markkinoiden epävarmuus hidastivat kuitenkin kotitalousluottojen menekin kasvua.
- Pankkien erääntyneiden ja järjestämättömien yritys- ja kotitalousluottojen kasvu kiihtyi, mutta luottosalkkujen laatu ei vielä merkittävästi heikentynyt, koska ongelmasaamisten suhteellinen osuus luottokannasta oli vähäinen.
- Luottojen arvonalentumistappiot kääntyivät nousuun.
- Kotitalouksien velkaantuminen nousi uuteen ennätykseen.

Pankkien varainhankinnan haasteet jatkuvat

- Talletusten voimakas kasvu paransi pankkien likviditeettitilannetta.
- Subprime-luottojen vaikeuksista alkanut markkinahäiriö on vaikeuttanut erityisesti pankkien pitkäaikaista varainhankintaa.

Pankkisektorin korkoriskit ovat säilyneet maltillisina

- Antolainauksen voimakas kasvu ei ole merkittävästi kasvattanut pankkien korkoriskejä
- Huomattavat koronmuutoksetkaan eivät yksinään vaaranna pankkisektorin vakavaraisuutta

Sijoituspalveluihin lisää toimijoita

- Toimijoiden lukumäärä lisääntyy sijoituspalvelutoimialalla MiFIDin myötä
- Sijoituspalvelutoiminnan kannattavuus ja vakavaraisuus pysyvät hyvällä tasolla 2007
- Epävarma markkinatilanne ja uusien toimijoiden tulo markkinoille ennakoivat kilpailun kovenemista

Rahastomarkkinoiden kehitys muutti suuntaa

- Rahastopääomien kasvu hiipui rahoitusmarkkinoiden häiriöiden myötä
- Markkinaheilahtelut paljastivat rahastosijoittamisen riskit
- Rahastoyhtiöiden kokonaistulos pysyi edelleen hyvänä 2007

Suomen pankkisektorin vakaus vielä vankalla pohjalla, mutta rahoitusmarkkinoiden häiriötila lisää epävarmuutta

Holtiton asuntoluotonanto kriisin taustalla

Parikymmentä vuotta sitten Suomen pankkisektori oli kriisissä. Kriisiä edelsi voimakas luotonanto ja sen aikana nähtiin lainakorkojen nousu, asuntojen hintojen lasku ja asuntoluottojen hoito-ongelmat. Nyt sama on nähtävissä USA:ssa. Suomen pankkisektorin ongelmat 1990-luvun alussa eivät paljon maailmantaloutta heilauttaneet, mutta toisin on USA:n pankkien ongelmien kanssa. USA:n asuntomarkkinoilta alkunsa saaneet ongelmat ovat ajaneet kansainväliset rahoitusmarkkinat suuriin vaikeuksiin ja USA:n talouden lähelle taantumaa ja sen myötä koko maailmantalouden kasvun odotetaan hidastuvan.

Reippaasta riskinotosta luottamuspulaan

Rahoitusmarkkinoita leimasi vielä vuosi sitten likviditeetin runsaus, likviditeetin halpa hinta, sijoittajien riskinottohalukkuus ja uudet monimutkaiset sijoitustuotteet, jotka hajauttivat riskin laajalle ja näkymättömiin. Kun asuntolainaa ottaneet amerikkalaiset subprime-asiakkaat eivät enää selviytyneet asuntolainojensa hoidosta, markkinoille hajautettu riski osoitti olemassaolonsa, mutta sen tarkka sijainti ja suuruus pysyivät piilossa.

Koska pankit eivät pystyneet arvioimaan toisten pankkien tekemien sijoitusten riskipitoisuutta, pankit menettivät luottamuksen toisiinsa ja olivat siten haluttomia lainaamaan rahaa toisilleen rahamarkkinoilla. Rahamarkkinoilta hävisi likviditeetti ja sijoituksilta markkinat. Tilannetta on vaikeuttanut myös se, että pankit ovat joutuneet varastoimaan likviditeettiä ja varautumaan omiin tarpeisiinsa, jolloin ne ovat lainanneet vähemmän rahamarkkinoilla.

Monet amerikkalaiset ja jotkut eurooppalaiset pankit ovat joutuneet kirjaamaan suuria tappioita arvopaperistetuista asuntolainoista ja asuntolainajohdannaisista. Riskilisien kasvu ja joidenkin markkinoiden kuivuminen on johtanut siihen, että alaskirjauksia on jouduttu tekemään muistakin sijoitusinstrumenteista kuin arvopaperistetuista asuntolainoista. Joidenkin suurten liikepankkien ja investointipankkien tulokset ovat arvonalentumisten vuoksi reilusti tappiollisia.

Suomen pankkisektorin vakaus säilyy

Suomen pankkisektorin vakaus ei ole uhattuna. Viime vuosina totuttuihin huipputuloksiin ei ole lähivuosina paluuta, mutta pankkisektorin tulos säilyy selvästi positiivisena. Ratan tekemien valvojan arvioiden perusteella valvottavien omat varat ovat turvallisella tasolla, mutta riskien hallinnassa on parantamisen varaa.

Valvojan arvioissa pankkien luottoriskipositiot ja strateginen riski arvioitiin pääsääntöisesti kohtalaisiksi ja markkinariskipositiot alhaisiksi. Finanssiryhmittymien markkinariskipositioita pidettiin sen sijaan kohtalaisina. Vakuutus toiminnan laaja-alainen sijoitustoiminta on ryhmittymille merkittävä riskitekijä, joka markkinoiden häiriötilanteessa on osin jo konkretisoitunut.

Monien rahoitusmarkkinoihin liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi pidemmän tähtäyksen näkymät ovat osin epäselvät. Pankkisektorin vakautta tukeviin tekijöihin liittyy myös huolenaiheita, joita ei voi ohittaa kevyesti.

Talouskehityksestä riippuvaisessa luottoriskissä ei suuria muutoksia

Uskoa pankkisektorin vakauteen tukee se, että talouskasvun ei odoteta hidastuvan Euroopassa dramaattisesti. Edessämme on Suomessakin viime vuosia heikompi suhdannevaihe, mutta talouden odotetaan kuitenkin kasvavan, työllisyyden paranevan, ansiotason nousevan ja viennin vetävän kohtuullisesti. Tällaisessa ympäristössä laina-asiakkaat pystyvät pääsääntöisesti hoitamaan lainansa. Pankkien tekemien stressitestien mukaan niiden omat varat olisivat riittävällä tasolla ja koko sektorin liikevoitto pysyisi voitollisena, vaikka bruttokansantuote supistuisi kolmena vuonna peräkkäin.

Yritykset ovat lisänneet lainanottoa pankista markkinaepävarmuuden lisääntyttyä. Mikään toimiala ei selvästi nouse ongelmaksi hoitamattomien luottojen vuoksi, mutta pääomavaltaisista aloista metsäteollisuutta koettelevat monet ulkoiset uhkatekijät. Mikäli talouskasvu heikkenisi selvästi ennustetusta, luottoriski realisoituisi paljolti yritysluottojen kautta.

Hoitamattomien kotitalousluottojen ei odoteta lähivuosina uhkaavan pankkien riskinkantokykyä. USA:n kiinteistömarkkinoiden lasku ja vaikeuksien näkyminen Euroopassakin (UK, Espanja, Tanska) on omiaan lisäämään epävarmuutta myös Suomessa. Asuntoluotot ja asuntojen hinnat ovat pitkään kasvaneet Suomessakin, mikä on riskitekijä pankkien kannalta.

Yksittäiselle kotitaloudelle rankka velkaantuminen ja nousevat korot voivat aiheuttaa ongelmia. Tarkkaa kuvaa kotitalouksien lainanhoito-ongelmista on vaikea saada, koska pankit antavat melko automaattisesti lyhennysvapaata, jos asiakas pystyy maksamaan edes korot. Näin lainanhoito-ongelmat voivat jatkua pitkään ennen kuin ne näkyvät järjestämättömien lainojen kasvuna. Hoitamattomien lainojen määrä on kuitenkin kääntynyt kasvuun, mutta niiden määrä suhteessa luottokantaan on vielä melko vähäinen.

Pankkisektorissa toistaiseksi kohtuullisen vähän sijoitusten arvojen alaskirjauksia

Pankkisektorin vakautta eivät lyhyellä tähtäyksellä uhkaa myöskään arvonalennukset. Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden ongelmat ovat aiheuttaneet sijoitusten alaskirjaustarvetta suomalaisissa pankeissa yleisesti ottaen kohtuullisen vähän verrattuna moneen muuhun maahan. Suomalaisilla pankeilla on suoria sijoituksia subprime-rahoitusinstrumentteihin erittäin vähän. Markkinoilla nähty luottoriskilisien kasvun aiheuttama joukkovelkakirjasijoitusten hintojen lasku ei myöskään heikennä pankkisektorin riskinkantokykyä merkittävästi.

Joukkovelkakirjojen ja strukturoitujen sijoitusten markkinat ovat osin tyrehtyneet ja riskiliset kasvaneet rahoitusmarkkinahäiriön vuoksi. Kyseisiä sijoituksia on suomalaisten pankkien taseissa melko vähän. Likviditeetin katoamisen vuoksi sijoituksille ei ole kaikissa tapauksissa saatavilla julkista hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, ja siten arvonmääritys on ollut vaikeaa. Sijoitusten arvostusta onkin jouduttu pohtimaan niin valvottavissa kuin valvojen keskuudessa.

Vakuutusyhtiöllä ja sen myötä finanssiryhmittymillä joukkovelkakirjoja sekä strukturoituja sijoituksia sen sijaan on merkittävästi sekä suoraan että epäsuorasti mm. hedge-rahastojen kautta. Vakuutusyhtiöiden sijoitukset ovat myös kokonaisuudessaan riskipitoisempia kuin pankkien likviditeettireservissä olevat sijoitukset.

Pankkien likviditeettitilanne säilynyt hyvänä

Pankkisektorin vakautta tukee myös pankkien hyvä likviditeettitilanne. Suomalaisia pankkeja auttavat hyvä maine ja lisääntyneet talletukset. Markkinakoron nousu, uudet kilpailijat ja markkinarahoituksen hinnan nousu ovat vaikuttaneet merkittävästi siihen, että kilpailu talletuksista on alkanut. Samaan aikaan sijoituksia on siirretty markkinaepävarmuuden vuoksi sijoitusrahastoista ja osakkeista talletuksiin.

Talletusten kova kasvu on pitänyt pankit osin ylikvideinä, eikä tarvetta hakea pitkää, kallista markkinarahaa ole vielä tullut. Tosin rahoituksen rakenne on painottunut lyhyeen päähän. Suomalaisia pankkeja pidetään markkinoilla yleisesti luotettavina, joten rahoituksen kustannukset pysyvät monen muun maan pankkeihin verrattuna siedettävänä, mutta selvästi kuitenkin aiempaa korkeampina.

Ratassa on pitkään kannettu huolta kapeiden asuntoluottomarginaalien kannattavuudelle aiheuttamasta riskistä tilanteesta, jossa rahoituskustannukset nousevat. Ratan huoli näyttää nyt valitettavasti toteutuvan, kun sekä markkinarahoituksen että talletusrahan hinta on noussut ja korkokate on kääntymässä laskuun.

Luottamuksen palautuminen tärkeintä

Pohjoismaiden pankkikriisissä 1990-luvun alussa ja USA:n pankkien nykyongelmissa on paljon yhteneväisyyksiä, joten ei ole ihme, että vertailukohtaa USA:n pankkikriisille haetaan pohjolaista. Koko

maailman talouden kannalta on toivottavaa, että rahoitusmarkkinat rauhoittuvat ja luottamus palaa rahamarkkinatoimijoiden välille.

Meneillään oleva rahoitusmarkkinoiden häiriötila on esimerkki siitä, miten nopeasti ongelmat leviävät nykyisin maasta toiseen. Kansanvälisen valvontayhteistyön merkitys korostuuikin entisestään.

Lisätietoja antaa

toimistopäällikkö Jaana Rantama, puhelin 010 831 5281.

Valvottavien toimintaympäristö

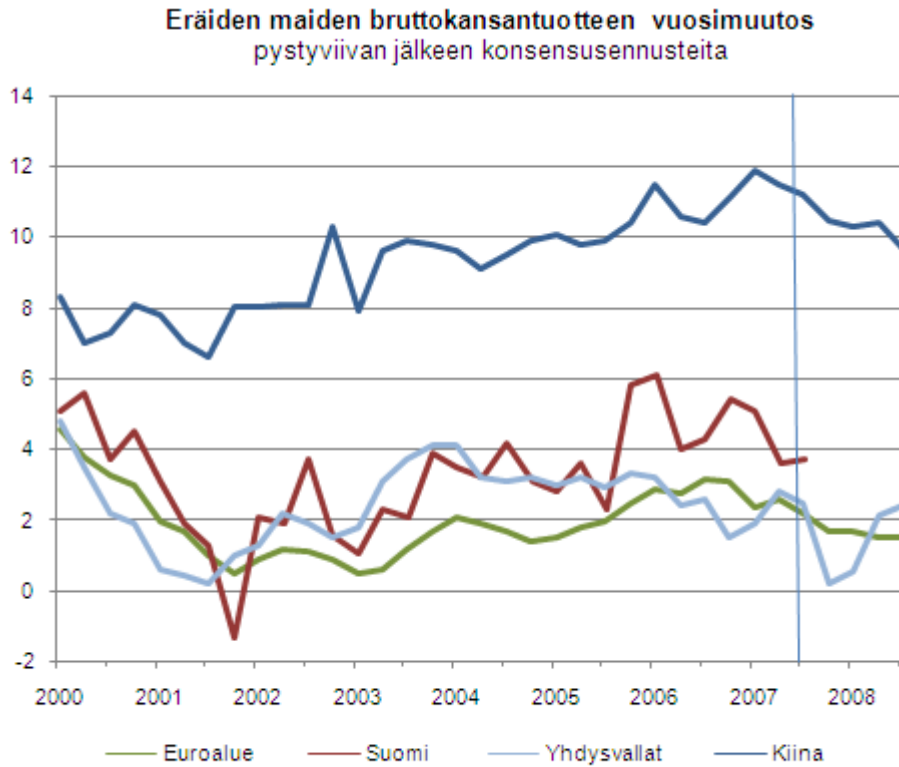
Toimintaympäristön vaikutukset valvottaviin

Yhdysvaltojen asunto- ja luottomarkkinoilta lähtenyt kriisi on levinnyt maailman rahoitusmarkkinoille ja vaikutukset ovat alkaneet heijastua jo Yhdysvaltain ulkopuolellakin reaalitalouden kasvunäkymiin. Suomen rahoitusmarkkinoilla tilanne näkyy erityisesti kireämpänä likviditeettitilanteena, luottoriskimarginaalien levenemisenä sekä arvopaperimarkkinoiden hermostuneisuutena. Suomalaisten pankkien toimintaympäristö on kuitenkin edelleen kohtuullinen, vaikka näkymät ovat synkkenemässä.

Maailmantalouden kasvu hidastumassa

Yhdysvalloissa monilla alueilla asuntojen hinnat ovat laskeneet voimakkaasti. Tämä, yhdistytettynä rahoitusmarkkinoiden ongelmiin, on heijastunut Yhdysvaltain reaalitalouteen, joka on, jollei jo taantumassa, niin ainakin lähellä sitä.

Euroopassa asuntolainamarkkinoiden ylilyönnit ovat ilmeisesti jääneet Yhdysvaltoihin verrattuna vähäisemmiksi, mutta kuitenkin hintojen laskun riski on kasvanut. Rahoitusmarkkinoiden ongelmat ovat näkyneet myös yritysten luottamuslukuissa. Varallisuusvaikutuksen kautta ne saattavat näkyä lisäksi kuluttajien kulutushaluissa. Kohonnut inflaatio on painanut yksityistä kulutusta.

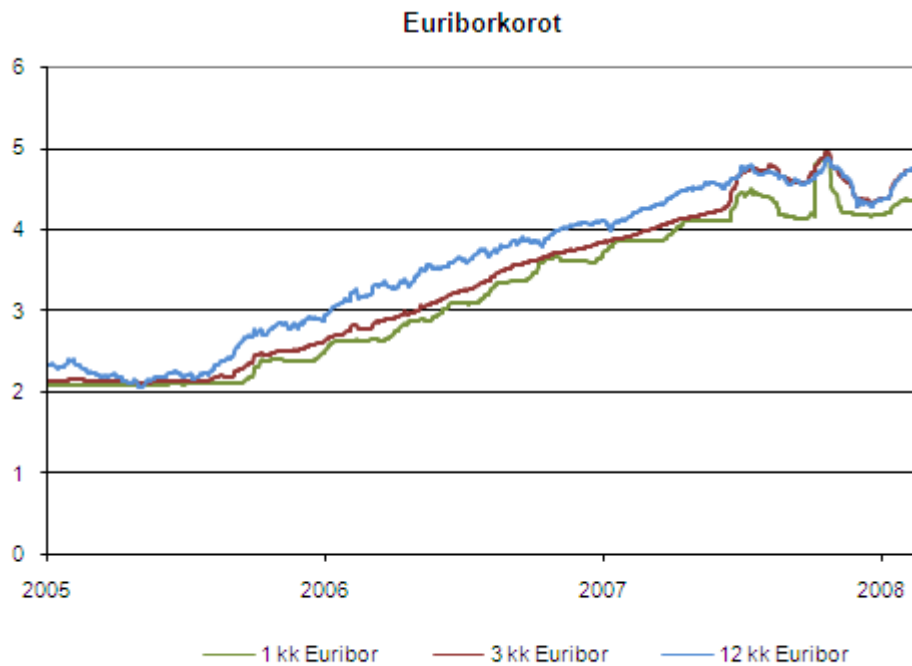
Maailman talouden kasvun hidastuminen heikentänyt Suomen kasvunäkymiä

Vuoden 2007 talouskasvu oli Suomessa korkea BKT:n lisääntyessä noin 4 % -yksikköä. Kasvun veturina toimi erityisesti yksityinen kulutus. Työmarkkinoilla jatkui myönteinen kehitys ja kuluttajien luottamus omaan talouteen säilyi vahvana. Maailmantalouden näkymien heikentymisen ohella talouskehitystä varjosti Suomen inflaation kiihtyminen loppuvuodesta.

Talouskasvun odotetaan hidastuvan vuonna 2008, mutta dramaattisesta muutoksesta ei ole ainakaan vielä merkkejä. Maailman talouden kasvun hidastumisen odotetaan vähentävän vientiä. Rakennusinvestointien kehityksen odotetaan jatkuvan kaksijakoisena asuinrakentamisen supistuessa ja muun rakentamisen kasvaessa.

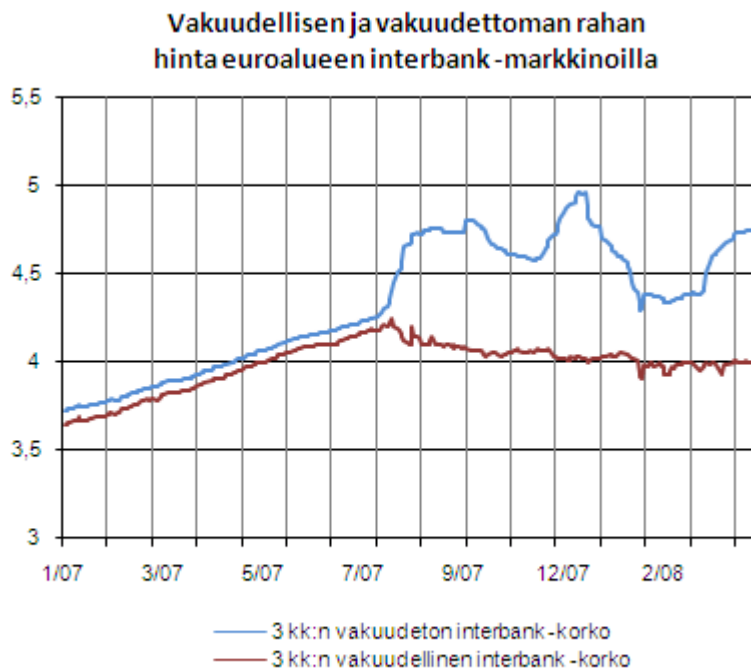
Korkomarkkinoilla voimakkaita likviditeettihäiriöitä

Yhdysvaltain asuntomarkkinoilta lähtenyt markkinoiden levottomuus on näkynyt korkomarkkinoilla, joilla on nähty poikkeuksellisen voimakkaita ilmiöitä. Vuoden 2007 elokuulle saakka rahamarkkinakorot nousivat trendinomaisesti, mutta alkusyksystä huonojen subprime- uutisten lisääntyessä alkoi korkomarkkinoilla tilanteen epävarmuudesta johtunut myllerrys.

Lähde: Suomen Pankki.

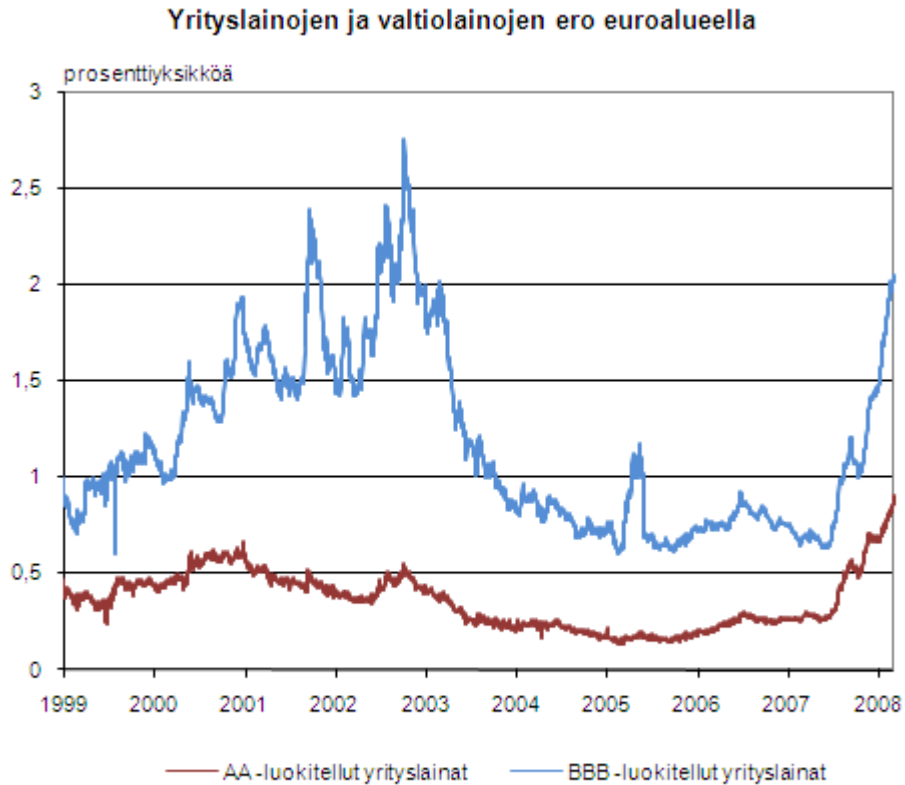
Alla olevasta kuviosta näkee, miten voimakkaasti vakuudettomat interbank-markkinakorot reagoivat elokuun tapahtumiin. Aiemmin vakuudellisen ja vakuudettoman rahan alle 10 korkopisteen ero repesi vuodenvaiheessa jopa 90 korkopisteeseen. Tammi-helmikuussa markkinat rauhoittuivat hetkellisesti, kun tyypillisesti epälikvidimpi vuodenvaihe ohitettiin, mutta hintaero on taas maaliskuussa jatkuneen epävarmuuden myötä nopeasti kasvanut.

Lähde: Bloomberg.

Yrityslainamarkkinat hermostuivat

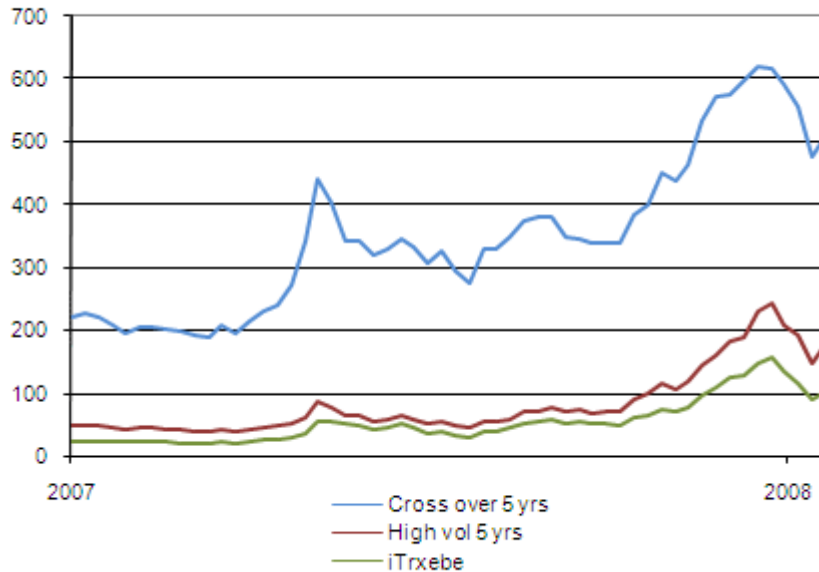
Yrityslainamarkkinoilla riskilisät kasvoivat voimakkaasti. Oheisessa kuviossa on kuvattu eräiden yrityslainojen (AA ja BBB rating) ja valtiolainojen tuottoeroa euroalueella. IT-kuplan jälkeen aina vuoden 2007 alkuun saakka tuottoerot olivat varsin alhaiset, mutta kesällä yrityslainojen korot lähtivät taas voimakkaaseen kasvuun.

Lähde: Bloomberg ja JP Morgan.

Erityisesti vuoden aikana tapetilla ovat olleet CDS -markkinat, joilla sijoituksiin liittyvää luottoriskiä hinnoitellaan ja siirretään markkinoimijoiden välillä. Myös euroalueen CDS -markkinoilla hinnoitellut yritysten luottoriskilisät ovat kasvaneet, varsinkin vuoden vaihteesta lähtien. iTRAXX -indeksit kuvaavat eurooppalaisista eri toimialojen yritysten CDS:stä laskettuja luottoriskimarginaaleja. Investointitason marginaaliin kuuluu 125 yritystä kuudelta eri toimialalta. Erityisesti alhaisen luottoluokituksen (40 alle investointitason luokiteltua yritystä) omaavien yhtiöiden nk.crossover -indeksi on kasvanut voimakkaasti, mikä kuvastaa riskien uudelleen hinnoittelua markkinoilla.

iTraxx -indeksejä euroalueella

Lähde: Bloomberg.

Toimialaloista erityisesti rahoitusalan toimijat ovat olleet vilkkaan kaupan käynnin kohteena CDS -markkinoilla.

Rahamarkkinakorkojen odotetaan laskevan

Markkinahinnoista johdetut korko-odotukset ovat vaihdelleet viime aikoina voimakkaasti julkaistun datan ja markkinamyllerryksen mukana.

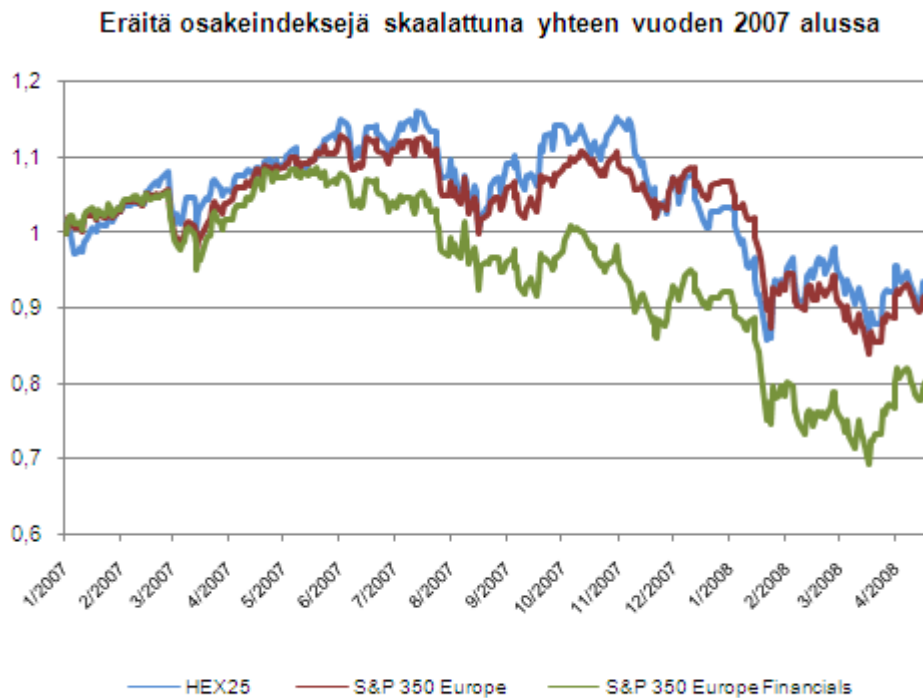
Maaliskuun 18 päivänä Yhdysvaltain keskuspankki Fed laski keskeistä ohjaukorkoaan 75 korkopistettä 2,25 %:iin ja jätti oven auki mahdollisille lisäkoronlaskuille. Markkinahinnoittelun perusteella odotetaan koronlaskujen jatkuvan.

Euroalueella korkotaso on toistaiseksi selvästi korkeampi, sillä EKP:n minimitarjouskorko on ollut jo vuoden 2007 kesäkuusta 4 %:in tasolla. Pankkien väliset vakuudettomat rahamarkkinakorot (euriborit) ovat olleet selvästi tämän tason yläpuolella (noin 4,5 – 4,7 %) pankkien välisen epäluottamuksen seurauksena.

Markkinakoroista johdettujen arvioiden perusteella markkinat eivät tällä hetkellä pidä seuraavan vuoden aikana euroalueella todennäköisenä yli 5 % lyhyttä markkinakorkotasoa (euriborkorkoja), vaan markkinoilla odotetaan pikemmin korkojen laskevan hieman. Kuitenkin on hyvä edelleen varautua myös toisenlaisiin korkoskenaarioihin.

Osakemarkkinoilla on nähty korjausliikkeitä

Runsas likviditeettitilanne ja sijoittajien riskienottohalukkuus näkyi pääomasijoittajien ja ylipäättään suurella velkavivulla tehtyjen yrityskauppojen yleistymisenä, mikä kohotti osakekurssuja viime vuosina. Edelleen osakekurssit saivat tukea voimakkaista tulosparannuksista ja voittojen osuus BKT:stä nousi esim. Yhdysvalloissa ennätyskallisen korkealle tasolle.

Lähde: Bloomberg.

Subprime kriisin myötä volatilitiitti ja riskitietoisuus palasivat markkinoille. Erityisesti riskipreemioita kasvatettiin ja tulosennusteita laskettiin. Eniten myllerryksessä ovat luonnollisesti kärsineet rahoitusalan yritykset, joista joidenkin tulokset ovat alaskirjausten myötä heikentyneet merkittävästi.

Lisätietoja antaa

rahoitusanalyttikko Toni Honkaniemi, puhelin 010 831 5222.

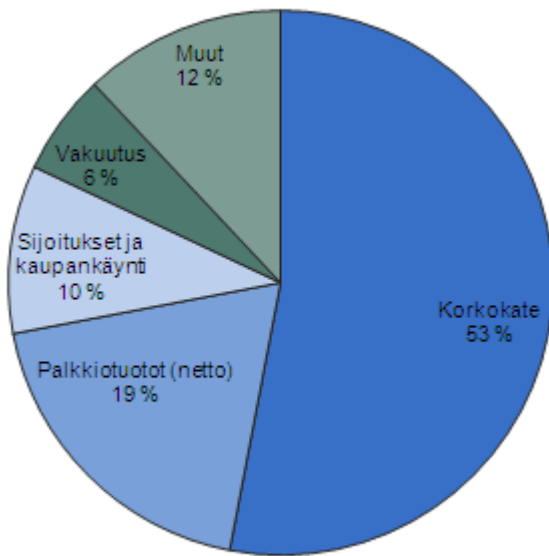
Pankeilla ennätystulokset - kasvu kuitenkin taittui

Voitto lisääntyi yli neljänneksen - kasvu hidastui

Suomalaisten pankkiryhmien yhteenlaskettu liikevoitto oli vuonna 2007 ennätyksellinen. Tuotot kasvoivat edelleen nopeasti ja kulujen kasvu pysyi hallinnassa. Subprime-sijoituksia ei suomalaispankkien taseista löytynyt. Kun luottotappiotkaan eivät tuloksia heikentäneet, tuli jokainen toimintaan laitettu euro keskimäärin yli kaksinkertaisena takaisin.

Liikevoiton kasvu kuitenkin hiipui vuoden mittaan ja jäi kokonaisuudessaan toissavuotta hitaammaksi.

Suomalaisten pankkiryhmien tuottojen lähteet 2005–2007

Lähde: Rahoitustarkastus.

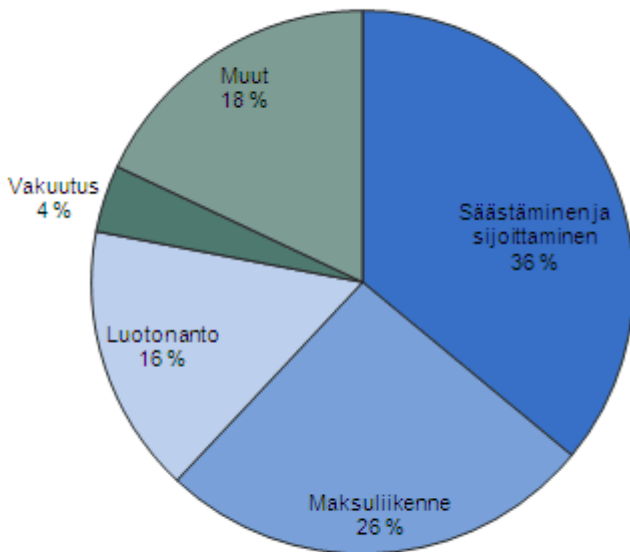
Rahoituskriisi heikentää sekä rahoituksen välityksen että sijoituspalvelun näkymiä

Palkkio-, sijoitus- ja muiden tuottojen kasvu hidastui vuoden mittaan useimmilla pankkiryhmillä. Joidenkin pankkien kohdalla sijoittamisen ja kaupankäynnin tuotot kääntyivät vuoden kahdella viimeisellä neljänneksellä jopa negatiivisiksi. Myös palkkiotuottojen vuotuinen kasvu hidastui, mutta viimeisellä neljänneksellä palkkioita kertyi enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Palkkioiden jopa 40 % lisäys toissavuoden loppuun nähden oli seurausta yleisön arvopaperi- ja rahasto-omistusten lunastusten voimakkaasta kasvusta, kun epävarmuus sijoitustuotoista rahoituskriisin myötä lisääntyi.

Koska yleisön säästämiskäyttäytyminen näin voimakkaasti muuttui, pankkien talletuskanta kasvoi loppuvuonna nopeasti. Vaikka talletukset samalla helpottavat pankkien varainhankintaa ja likviditeetinhallintaa, muodostuvat palkkiotuottojen menetykset helposti ajan mittaan näitä etuja suuremmiksi. Vielä ei tiedetä, kuinka pitkäaikaisesta häiriöstä on kyse, mutta markkinoiden tunnelman palaaminen ja sijoitusten houkuttelu takaisin eivät käy kädenkäänteessä. Myös yleisön hintatietoisuus voi muuttua, jos tuottonäkymät eivät enää nouse viime vuosien tasolle.

Luottotappiot jäivät viimekin vuonna hyvin pieniksi suhteessa pankkien tekemiin tuloksiin ja luottokannan kokoon. Kotitalousluottojen alaskirjaukset suhteessa luottokantaan ovat kuitenkin trendinomaisesti lisääntyneet 2-3 viime vuoden aikana.

Suomalaisten pankkiryhmien palkkiotuottojen lähteet 2005–2007

Lähde: Rahoitustarkastus.

Vaikka korkokatteen osuus pankkien tuotoista on viime vuosina vähentynyt, tuloskasvun taittumisen päätekiä oli korkokatteen kasvun asteittainen hidastuminen. Luottokannan ja talletuskannan keskkorkojen välisen nk. kokonaismarginaalin leveneminen pysähtyi jo vuoden alussa ja kääntyi vuoden loppupuolella laskuun. Etupäässä kyse oli tavanomaisesta korkosyklin nousuvaiheen ilmiöstä, jossa viipeellä nousseiden korkokulujen kasvu alkaa saavuttaa korkotuottojen kasvua. Rahoituskriisin vaikutukset kuitenkin osaltaan vahvistivat heikkenevää marginaalikehitystä vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Määräaikaistalletusten suhteellinen osuus kasvoi jonkin verran ja myös niille maksetut korot nousivat. Lisäksi nousu markkinaehtoisen rahoitusosuuden (n. 30 % antolainauksesta) hinnassa ehti näkyä korkokulujen kasvussa.

Antolainauksen volyymikasvu pysyi vuoden mittaan suhteellisen tasaisena. Alkuvuonna kasvu hidastui, kun kotitalousluottokannan kasvun asteittaisen hidastuminen jatkui. Rahoituskriisin seurauksena yritysten omien lainaemissioiden korko nousi nopeasti ja pankkilaina tuli niille aiempaa edullisemmaksi vaihtoehdoksi. Loppuvuonna yritysluottokannan kasvun kiihtyminen kompensoikin asuntolainamarkkinoiden hiljenemisen.

Tulokset tuskin kasvavat tänä vuonna

Kun korkotaso alkoi kaksi ja puoli vuotta sitten nousta, pankkien tuloskasvu kiihtyi erittäin nopeasti. Talletus- ja lainakannan välinen marginaali leveni ja myös markkinaehtoinen varainhankinta oli mm. kiinteistöluottopankkien ansioista hyvin edullista. Samalla kotitalousluottokannan kasvu jatkui nopeana ja sijoituspalveluiden kysyntä lisääntyi.

Kokonaismarginaalin leveneminen päättyi viime vuonna jo ennen rahoituskriisin alkua. Rahoituskriisi lisää lähitulevaisuudessa epävarmuutta varainhankinnan kustannuksista sekä rahoituksen välityksen volyymeista edelleen. Varsinkin kotitalousluotonannon kannattavuus voi heikentyä, vaikka toisaalta pankit voivat saada vetoapua yritysluotonannon piristymisestä.

Kriisin syvyydestä ja pituudesta riippuu, kuinka tuottoisia erilaiset säästämisen ja sijoittamisen tuotteet jatkossa ovat. Jos kehitys toimeksiantojen lukumäärässä heikentyy, eikä hallinnoitavan varallisuuden arvo ripeästi nouse viime kesän tasolle, hiipuu palkkiotuottojenkin kasvu. Tuotto-odotusten heikentyminen voi vaikuttaa myös yleisön hintatietoisuuteen ja kilpailuun säästämistuotteiden markkinoilla.

Pankkien kannattavuus ja tehokkuus ovat kuitenkin kehittyneet viime vuosina erittäin korkeiksi. Tulostaso on säilymässä selvästi positiivisena myös tänä vuonna, vaikka ennätykset jäävätkin todennäköisesti voimaan.

Lisätietoja antaa

rahoitusanalytikko Anton Tuomisalo, puhelin 010 831 5321.

Suomalaiset pankit ovat vakavaraisia

Vakavaraisuustunnuslukuja vertailtaessa on muistettava, että koko sektorin vuoden 2006 luvut on laskettu soveltaen vanhoja vakavaraisuussäännöksiä (Basel I). Suurista pankeista OP-Pohjola-ryhmä ja Sampo Pankki käyttivät vielä viime vuonna vanhoja säännöksiä. Vasta tänä vuonna koko sektori soveltaa uusia säännöksiä.

Pankkisektoria dominoi muutama toimija

Suomen vakavaraisuuslukuihin on laskettu kaikki kotimaiset talletuspankit sekä Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien talletuspankkityttäret. Käytännössä Suomen lukuja dominoi muutama pankkiryhmittymä. Nordea Pankki Suomen osuus pankkisektorin omista varoista ja omien varojen vaateesta on yli 50 %. Kolmen suurimman toimijan osuus pankkisektorin omista varoista ja omien varojen vaateesta on yli 90 %.

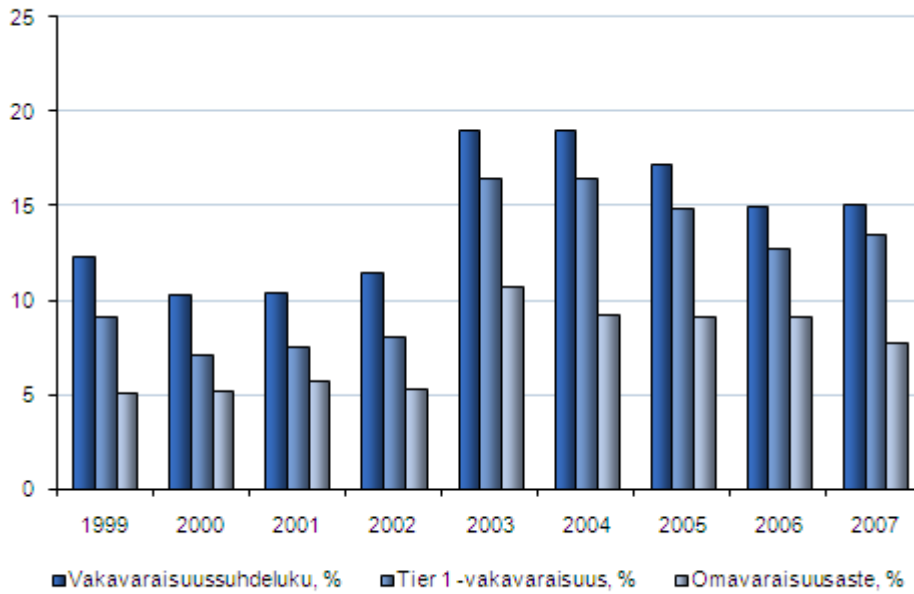
Muutokset pankkisektorin vakavaraisuudessa maltillisia

Mitään suurta epäjatkuvuutta ei siirtyminen Basel II:een ole aiheuttanut johtuen siitä, että muutos on kesken ja käytössä ovat ns. lattiasäännöt, jotka rajaavat pois suuret alentumiset vakavaraisuudessa kolmen vuoden ajan. Siirtymisen Basel II:een tulisi pidemmällä tähtäyksellä useimmissa tapauksissa pienentää pääoman tarvetta ja näin ollen parantaa tunnuslukuja. Toisaalta operatiivisen riskin pääomavaade tulee mukaan kokonaan uutena elementtinä. Vertailun helpottamiseksi on kuvioon 1 lisätty omavaraisuusaste (omavaraisuusaste (%) = $(\text{Oma pääoma} / \text{Taseen loppusumma}) \times 100$), jonka laskenta ei ole muuttunut Basel II -uudistusten vuoksi.

Viime aikojen markkinaturbulenssi ei ole huomattavasti vaikuttanut suomalaisten pankkien vakavaraisuuteen. Lähes kaikki suomalaiset pankit ovat välttyneet suurilta subprime-kriisiin liittyviltä alaskirjauksilta.

Koko pankkisektorin vakavaraisuussuhdeluku on pysynyt 15,1 %:ssa. Tier I -vakavaraisuussuhdeluku puolestaan nousi 12,8 %:sta 13,5 %:iin. Suomen pankkisektori on edelleen eurooppalaisesti vertailtuna erittäin vakavarainen.

Kokonaisvakavaraisuus- ja tier1 -vakavaraisuus ja omavaraisuusaste

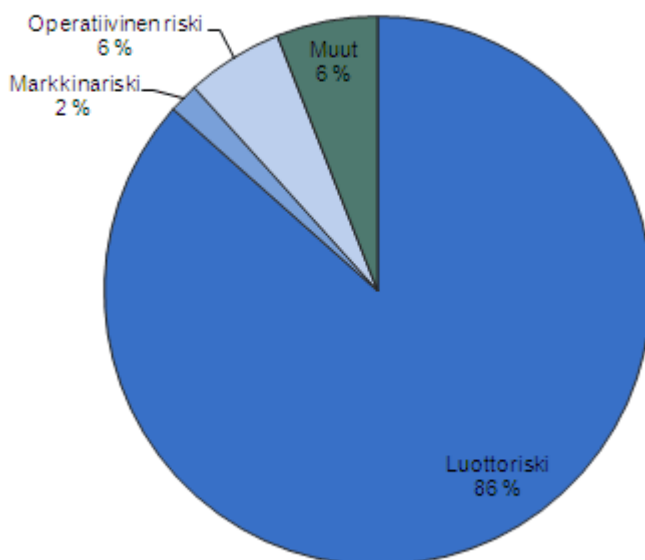
Lähde: Rahoitustarkastus.

Pankkien vakavaraisuussuhdeluku vaihteli ryhmittymä- ja konsernitasolla. Suomalaisen pankkikonsernien vakavaraisuus on kuitenkin riittävä, koska ne eivät ole alle melko konservatiivisten 10 %:n (kokonaisvakavaraisuus) ja 6 %:n (Tier I -vakavaraisuus) tasojen. Vähimmäisvaatimukset ovat 8 % ja 4 %.

Omien varojen laatu säilyi hyvänä

Pankkien omien varojen laatu säilyi hyvänä. Suurin osa omista varoista on ensisijaisia omia varoja ja niiden osuus kasvoi viime vuodesta.

Basel II pankkien pääomavaadeosuudet

Lähde: Rahoitustarkastus.

Luottoriskin pääomavaateet laskevat

Basel II pankkien vähimmäisvaadetta dominoi luottoriskivaade lähes 90 %:n osuudella.

Suuret pankit eivät vielä vuonna 2007 päässeet merkittävässä määrin hyötymään Basel II:n myötä alenevista luottoriskin pääomavaateista. Pankeista ainoana Nordea Pankki Suomi sai luvan käyttää laskennassa osalle vastuitaan sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA). Pienet pankit, jotka pääsääntöisesti siirtyivät Basel II:n mukaiseen standardimenetelmään vuoden 2007 alusta, hyötyivät lähinnä kiinteistövakuudellisten vastuiden (asuntoluotot) alenevasta pääomavaateesta.

Ratan syksyllä 2007 tekemän selvityksen mukaan pankit eivät kiinteistövakuuksien lisäksi vielä ole ottaneet käyttöön Basel II:n mahdollistamia luottoriskin vähentämistekniikoita pääomamäärän laskennassa.

Markkinariskivaateet hienoisessa kasvussa

Markkinariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrä on kehittynyt epätasaisesti, mutta ollut useimmilla kasvussa vuoden 2007 aikana. Markkinariskivaateet ovat suhteessa luottoriskin kattamiseksi vaadittaviin omiin varoihin pieniä.

Kaupankäyntitoimintaa aktiivisesti harjoittavien pankkien markkinariskin omien varojen vaateet ovat olleet alle kaksi prosenttia omista varoista. Sijoituspalveluihin keskittyvillä pankeilla markkinariskien omien varojen vaateet ovat suhteellisesti muita talletuspankkeja suurempia, koska luotonantoa on vähemmän. Jonkin verran vaateen jakautuminen luotto- ja markkinariskeihin vaikuttaa myös se, kirjataanko suhteellisen suuret saamistodistusten likviditeettipuskurit rahoitustoimintaan vai kaupankäyntivarastoon.

Operatiivisen riskin vakavaraisuussäntelyn soveltaminen valvottavissa

Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus saadaan painottamalla kertoimella 0,15 kolmesta edellisestä tilinpäätöksestä ns. tuottoindikaattoriin mukaan otettavien tuloslaskelman erien keskiarvoa. Valvottavan koosta ja liiketoiminnan luonteesta riippuen operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimuksen suhteellinen osuus yhteenlasketusta vaatimuksesta vaihtelee suuresti. Eräässä talletuspankissa operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus oli n. 504 milj. euroa ja kokonaisvaade oli n. 5 330 milj. euroa, kun vastaavat luvut suppeampaa toimintaa harjoittavassa valvottavassa olivat n. 10 milj. euroa ja 20 milj. euroa.

Uusien vakavaraisuussäntösten käyttöönotto on käynnistynyt valvottavissa sujuvasti. Rahoitustarkastuksen ei ole tarvinnut ryhtyä olennaisiin korjaaviin toimiin vakavaraisuuslaskelmien vuoksi, eivätkä uusien sääntösten aiheuttamat tulkintaongelmat ole olleet merkittäviä. Sen sijaan Rata kiinnittää tarkastustyössään jatkuvaa huomiota vakavaraisuuden hallintaprosessin kehittämiseen valvottavissa.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymät pankkipainotteisia

Vuoden 2007 lopun rahoitus- ja vakuutusryhmittymiä koskevissa luvuissa ovat mukana OP-Pohjola-ryhmä sekä Aktia. Vuonna 2008 myös Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola raportoi vakavaraisuustiedot rahoitus- ja vakuutusryhmittymä -tasolta. Tämä ryhmittymä on vakuutuspainotteinen ja kasvattaa vakuutustoiminnan osuutta ryhmittymien yhteenlasketusta vakavaraisuusvaatimuksesta.

Viime vuoden lopussa suomalaiset ryhmittymät olivat varsin pankkipainotteisia luottolaitostoiminnan osuuden ollessa noin 89 % omien varojen kokonaisvaateesta. Vakuutustoiminnan osuus jakautui henki- ja vahinkovakuutustoiminnan kesken siten, että omien varojen kokonaisvaateesta 6 % tuli henkivakuutustoiminnasta ja 5 % vahinkovakuutustoiminnasta. Ryhmittymien vakavaraisuus oli riittävä koko sektorin vakavaraisuussuhdeluvun ollessa 1,51 (minimivaatimus 1).

Lisätietoja antaa

rahoitusanalytikko Janne Kainu, puhelin 010 831 5369.

Luottokannan kasvuvauhti ylitti edellisvuoden tason, yritysten ja kotitalouksien ongelmaluotot lisääntyneet

Luottokannan kasvuvauhti ylitti edellisvuoden tason

Kokonaisuudessaan luottojen kysyntä vuonna 2007 ylitti hieman edellisvuoden kasvuvauhdin ja oli vuoden lopussa 11,7 % (11,5 % 12/06). Asunto- ja kulutusluottojen kysyntä jatkoi kasvuaan, joskin hidastuneena vuosien 2005–2006 huipputasolta. Kotitalousluottojen vuosikasvu oli 11,2 %. Yritysluottojen kasvuvauhti sen sijaan kiihtyi loppuvuonna ja vuosikasvu nousi 12,9 prosenttiin. Kotitalouksien osuus koko 141,5 mrd. euron luottokannasta oli vuoden lopussa noin 61 %. Yritysluottojen osuus luottokannasta on hieman kasvanut ja oli 34 %.

Asuntomarkkinoiden epävarmuus kasvanut

Korkojen noususta huolimatta edelleen varsin alhaisena pysynyt korkotaso sekä asuntoluottojen pitkät maksuajat ovat parin viime vuoden ajan lisänneet kotitalouksien aktiivisuutta asuntomarkkinoilla, mikä on kasvattanut kysyntää ja aiheuttanut asuntojen hintojen nousua. Asuntojen kysyntää lisäsi edelleen suotuisana jatkuva kotitalouksien tulo- ja työllisyyskehitys.

Epävarmuus asuntomarkkinoilla on kuitenkin kasvanut. Korkojen ja asuntojen hintojen nousu on jo hidastanut asuntoluottojen menekin kasvua. Asunnon ostajien hintatietoisuus ja harkinta on lisääntynyt, mikä on hidastanut hintojen nousua ja pidentänyt asuntojen keskimääräisiä myyntiaikoja. Asuntomarkkinoiden hiljenemistä kuvaavat myös joillakin alueilla laskeneet hintapyynnöt ja myyntihinnat sekä myymättömät uudet asunnot kasvukeskuksissa. Ostajien käyttäytymiseen saattavat vaikuttaa myös Yhdysvaltain asuntomarkkinakriisin laajenevat seuraukset ja osakemarkkinoiden nousuvauhdin hiipuminen.

Kotitalousluottojen kysynnän kasvu hidastui

Kotitalouksille myönnettyjen luottojen 86,6 mrd. euron kokonaismäärästä asuntoluottoja oli joulukuussa 2007 jälleen ennätysmäärä 62,2 mrd. euroa. Kotitaloudet nostivat helmikuussa 2008 uusia asuntolainoja 1,7 mrd. euroa, joka on 0,2 mrd. euroa enemmän kuin vuotta aiemmin.¹ Asuntoluottokannan vuosikasvu hidastui vuonna 2007 vain 12,4 prosenttiin edellisvuoden 14 prosentista. Kulutusluottokannan kasvuvauhti hiipui kolme prosenttiyksikköä edellisvuodesta, mutta oli joulukuussa vielä 7,9 %.

1 Suomen Pankki.

Yritysten ja kotitalouksien ongelmaluotot lisääntyneet

Erääntyneiden saamisten kasvu kiihtyi, järjestämättömät saamiset suhteessa luottokantaan vielä vähäiset

Pankkien erääntyneet saamiset (hoitamatta 30–90 pv) kasvoivat vuoden 2007 aikana noin 38 %. Myös niiden suhde koko luottokantaan nousi ja oli vuoden lopussa pankeissa keskimäärin 0,58 % (0,48 % 12/06). Erääntyneiden saamisten kasvu parin viime vuoden ajan ennakoii luottoasiakkaiden maksuvaikkeuksien lisääntymistä ja on johtanut luottojen takaisinmaksuohjelmien järjestelyyn pankeissa. Erääntyneiden luottojen kasvusta huolimatta järjestämättömät saamiset² olivat luottokantaan suhteutettuna vuoden 2007 lopussa vain 0,28 % (0,26 % 12/2006). Euromääräinen kasvu edellisvuodesta oli 24 %.

2 Järjestämättömät saamiset yhteensä = järjestämättömät saamiset (vähintään 90 pv) + takaussaamiset + konsernin ulkopuoliset 0-korkoiset saamiset

Arvonalentumistappiot kääntyivät nousuun

Nettomääräiset arvonalentumistappiot heikensivät pankkien tulosta vuonna 2007 noin 64 milj. euroa, kun edellisvuoden lopussa arvonalentumiset olivat palautusten ja peruutusten vuoksi vielä 52 milj. euroa positiiviset. Suhteessa luottokantaan bruttomääräisten arvonalentumistappioiden määrä (244 milj. euroa) oli ainoastaan 0,16 % (0,13 % ja 175 milj. euroa 12/06).

Yrityssektorin erääntyneet ja järjestämättömät luotot kasvussa

Pankkien erääntyneet ja järjestämättömät saamiset yrityksiltä lisääntyivät edellisvuodesta. Erääntyneet luotot yrityssektorin luottokannasta olivat vuoden lopussa 0,51 % (0,38 % 12/06) ja järjestämättömät luotot 0,28 % (0,26 % 12/06). Järjestämättömillä saamisilla mitattuna yrityssektorin luottokanta on edelleen hyvässä kunnossa.

Yrityssektorin bruttomääräiset arvonalentumistappiot olivat järjestämättömien saamisten kasvusta huolimatta neljänneksen pienemmät kuin edellisvuoden lopussa. Osuus sektorin luottokannasta oli vain 0,17 % (0,26 % 12/2006).

Kiinteistörahoituksen vastuukanta merkittävä riski

Ratan kesällä 2007 tekemän selvityksen mukaan suurimpien suomalaisten pankkikonsernien kiinteistötoimialan vastuut ovat merkittävät. Tämä näkyi vastuiden suurena määränä sekä osuutena pankkiryhmittymän omista varoista ja vastuukannasta. Kiinteistörahoituksen laadulliset riskit eivät poikkea muun yritysluotonannon laadullisista riskeistä, mutta vastuukannan suuruus yhdessä kiinteistövakuuksien ja pankkien kiinteistöomistuksen kanssa muodostavat merkittävän riskin. Lisäksi kiinteistötoimiala on sidoksissa rakentamistoimialaan, mikä myös lisää toimialan riskiä. Vuoden 2007 lopussa kiinteistötoimiala muodosti noin 28 % pankkien yritysluottokannasta.

Konkurssien määrä kasvoi

Tammi-helmikuussa 2008 vireille pantujen konkurssien määrä oli noin 14 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Konkurssit lisääntyivät eniten kaupan päätoimialalla, jossa oli kasvua 32 %.³

3 Tilastokeskus, tiedote 31.3.2008

Maksuhäiriöiden kasvu jatkui, hoitamattomien pikavippien määrä lisääntynyt

Yksityishenkilöiden ja yritysten uusia maksuhäiriömerkintöjä rekisteröitiin vuonna 2007 viidenneksen enemmän kuin edellisvuonna.⁴ Maksuongelmat keskittyvät samoille henkilöille. Vaikka henkilöiden maksuhäiriöt kasvoivat yli 20 %, maksuhäiriöisten henkilöiden määrä kasvoi silti vain vajaalla prosentilla. Alle 300 euron tili-, kertaluotto- ja rahoitusyhtiösaatavista annetuista velkomustuomioista valtaosa johtui maksamatta jääneistä pikavipeistä. Yritysten uudet maksuhäiriömerkinnät kääntyivät viime vuonna lähes 8 %:n nousuun ja maksuhäiriöisiä yrityksiä oli noin 5 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

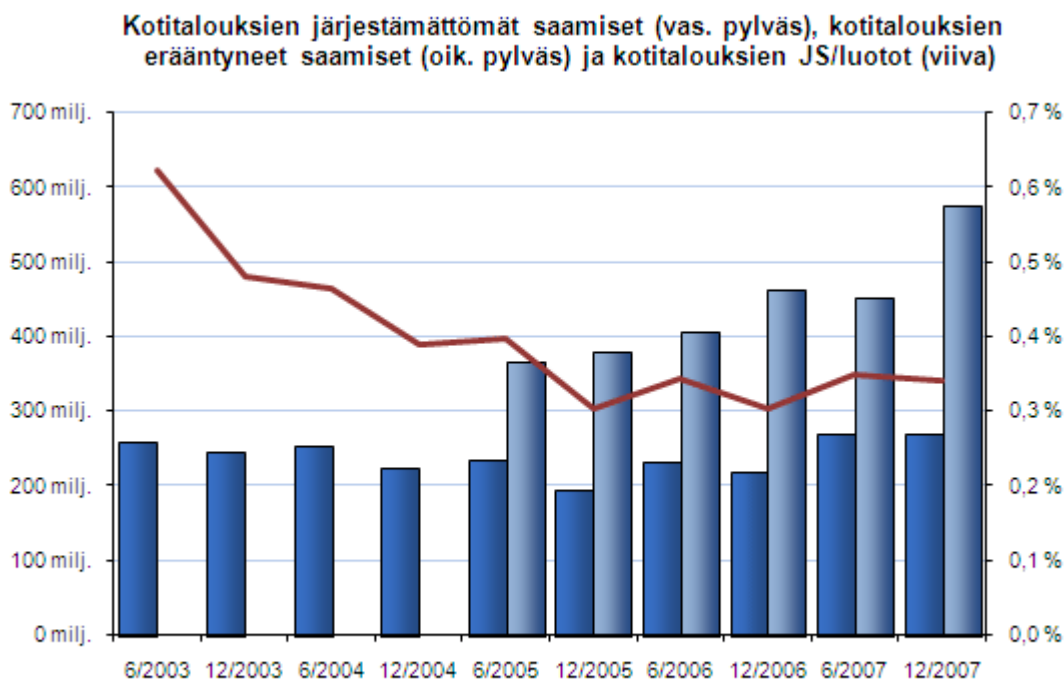
4 Suomen Asiakastieto Oy, helmikuu 2008

Kotitaloussektorin ongelmaluotot lisääntyivät edelleen

Kotitalouksien ongelmaluotot ovat kasvaneet edelliseen vuodenvaihteeseen verrattuna jo kahden vuoden ajan. Euromääräinen kasvu vuonna 2007 oli noin 24 %. Erääntyneiden luottojen osuus sektorin luottokannasta nousi 0,72 %:iin (0,64 % 12/06). Järjestämättömien luottojen suhde luottokantaan oli 0,34 % (0,30 % 12/06).

Kotitalouksien lainanhoitokyvyssä ei voida vielä nähdä merkittäviä ongelmia mitattuna ongelmaluottojen suhteella luottokantaan, mutta erääntyneiden saamisten kasvu kertoo velkaantuneiden kotitalouksien

lainanhoito-ongelmista. Kotitaloussektorin osuus pankkien erääntyneistä saamisista oli vuoden 2007 lopussa 65 %.

Lähde: Rahoitustarkastus.

Kotitaloussektorista tehdyt bruttomääräiset pankkien arvonalentumistappiot kasvoivat edellisvuodesta viidenneksen, mutta suhteessa kotitaloussektorin luottokantaan niiden määrä oli alhaisella tasolla, 0,08 % (0,07 % 12/06).

Kotitalouksien velkaantuminen uuteen ennätykseen

Talouden suotuisa kehitys on vahvistanut kotitalouksien luottamusta omaan talouteen. Viime vuoden lopussa kotitalouksilla oli kuitenkin velkaa keskimäärin jo yli 100 % käytettävissä olevasta vuositulosta. Viimeisintä 1990-luvun alun lamaa edeltäneinä vuosina velkaantumisaste oli 80–90 %. Velkaantumisen kasvun myötä kotitalouksien säästämistä painui 3,8 % negatiiviseksi, mikä on ennätysmäisen alhainen taso suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin.⁵

Huolimatta velkaantumisasteen nopeasta noususta suomalaisten velkaantumisaste ei ole kuitenkaan muihin maihin verrattuna poikkeuksellisen suuri. Velkaantuminen on keskittynyt lähinnä suuria asuntoluottoja ottaneille nuorille kotitalouksille.

5 Tilastokeskus, tiedote 29.2.2008

Kotitalouksien lainanhoito-ongelmat keskittyneet

Suuret asuntolainat ja korkojen nousu ovat aiheuttaneet ylivelkaantumista ja lainanhoito-ongelmia osalle kotitalouksia. Velkaongelmat kasautuvat etenkin alimpien tuloluokkien asuntovelallisille, ja korkotason nousu on rasittanut erityisesti kulutusluottoa ottaneita kotitalouksia, mikä on näkynyt maksuhäiriöiden kasvuna. Inflaation aikaansaama elinkustannusten nousu ja markkinakorkojen nousun jatkuminen vähentävät asuntovelallisten lainanhoitokykyä entisestään. Lisäksi pankkien paineet korottaa asiakkailta perittäviä korkomarginaaleja saattavat kasvaa pankkien varainhankintakustannusten nousun takia.

Lisätietoja antaa

pankkitarkastaja Seppo Pitkänen, puhelin 010 831 5376.

Pankkien varainhankinnan haasteet jatkuvat

Elokuussa 2007 Yhdysvaltojen subprime-luotoista alkanut luottokriisi on aiheuttanut epäluottamusta pankkien ja muiden markkinaosapuolten välillä. Pankkien tarve varastoida likviditeettiä kasvoi ja halu luotottaa muita markkinaosapuolia väheni. Nämä tekijät ovat kiihdyttäneet markkinalikviditeettiä ja vaikeuttaneet huomattavasti pankkien markkinaehtoista varainhankintaa. Epävarma tilanne on jatkunut myös vuoden 2008 alkupuolella ja sen pelätään edelleen pitkittyvän.

Varainhankinnassa haasteita markkinahäiriön jatkuessa

Epävarmuuden vuoksi suomalaiset talletuspankit kasvattivat likviditeettipuskureitaan syksyn aikana. Haasteellisista markkinoista huolimatta pankkien maksuvalmius on säilynyt hyvänä. Helmikuussa tehdyn selvityksen mukaan pankit ovat hyötäneet flight-to-quality -ilmiöstä eli hyvän maineensa ansiosta ne ovat saaneet talletuksia ja erityisen hyvin lyhyttä rahoitusta. Lyhyen rahan markkinoilla ei ole koettu suuria ongelmia: loppuvuodesta kiihtynyt talletusten kasvu on parantanut pankkien likviditeettitilannetta ja myös pankkien liikkeeseen laskemille sijoitustodistuksille on kysyntää sekä kotimaassa että ulkomailla.

Pitkän rahoituksen korkeasta hinnasta johtuen suomalaiset talletuspankit hankkivat pitkäaikaista rahoitusta vain harkitusti. Monipuolisen rahoitusrakenteen säilyttämiseksi pankit ovat kuitenkin hankkineet vähäisessä määrin myös pidempiaikaista rahoitusta. Pitkällä tähtäyksellä on kuitenkin kiinnitettävä huomiota terveeseen rahoitusrakenteeseen, eli mikä on markkinaehtoisen rahoituksen osuus jälleenrahoituksesta, ja että pitkäaikaista varainhankintaa on myös riittävästi. Rahoituksen hajautus on tärkeää mm. hyvän luottoluokituksen säilyttämiseksi. Nojautuminen pelkästään lyhytaikaiseen markkinarahoitukseen voi johtaa pankin epävakaaseen tilanteeseen.

Talletusrahoituksen osuus kääntyi voimakkaaseen kasvuun syksyllä

Talletusten kasvu kiihtyi syksyllä ja oli moninkertainen edellisvuosiin verrattuna. Talletusten määrä oli vuoden 2007 joulukuussa 95 miljardia euroa (+13,4 %)¹. Erityisesti lisääntyivät määräaikaiset talletukset, jotka kasvoivat vuoden 2007 aikana 43 %, mikä johtui pääosin sijoitusrahastojen vähentyneestä suosiosta. Kilpailu talletusvaroista on kiristynyt selvästi ja pankeille jäävä marginaali on kutistunut, kun talletusrahoituksen kustannukset ovat nousseet. Talletusrahoitus on kuitenkin edelleen markkinaehtoista rahoitusta selvästi edullisempaa.

Talletuksilla katettiin 74 % pankkien saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Tunnusluku kääntyi vuoden 2007 aikana pieneen nousuun monen vuoden laskevan trendin jälkeen. Vuodenvaihteen tunnuslukua kohensi myös S-pankin toiminnan alkaminen. Talletukset olivat vuodenvaihteessa noin 40 % talletuspankkien vieraan pääoman ehtoisestä varainhankinnasta.

1 Suomen Pankki, Rahoitusmarkkinat Tilastokatsaus 2/2008

Pitkäaikainen markkinaehtoinen varainhankinta on kallistunut

Pitkää rahoitusta on saatavilla, mutta selvästi aiempaa kalliimpaan hintaan. Pankit ovat tehneet joukkovelkakirjaemissioita vain vähän syksyn ja talven aikana. Pankeilla ei kuitenkaan ole akuuttia tarvetta hankkia pitkäaikaista rahoitusta ja ne ovat varautuneet tilanteen pitkittymiseen.

Myös katetuilla joukkovelkakirjalainoilla (covered bond) hankitut kiinteistövakuudellisen rahoituksen hinta on noussut, mutta suhteessa vakuudettomiin joukkovelkakirjalainoihin huomattavasti vähemmän. Toisin kuin

omaisuusvakuudellisissa joukkovelkakirjalainoissa (asset backed securities) katetusta joukkovelkakirjalainasta vastaa myös liikkeeseen laskija. Katettujen joukkovelkakirjalainojen vakuuksista säädetään tarkasti direktiivissä. Omaisuusvakuudelliset lainat eivät ole yhtä läpinäkyviä ja niiden hintaan on vaikuttanut merkittävästi markkinoiden epätietoisuus lainan vakuutena olevasta vakuusmassasta.

Suomalaisten kiinnitysluottopankkien katetuilla joukkovelkakirjalainoilla hankkiman rahoituksen kasvu tyrehtyi kuitenkin syksyllä lähes kokonaan. Kiinteistövakuudellisen rahoituksen osuus tulee kuitenkin todennäköisesti pitkällä tähtäyksellä kasvamaan asuntolainakannan kasvun jatkuessa. Kiinnitysluottopankkien osuus asuntolainojen rahoituksessa on jo varsin merkittävä, sillä vuoden lopussa jo yli 9 % asuntoluottokannasta oli kiinnitysluottopankkien taseissa.

Varainhankinnan keskimaturiteetti lyheni syksyn aikana

Markkinaehtoisen rahoituksen osuus tasaantui syksyllä, kun markkinahäiriön vuoksi uusia pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja ei juurikaan laskettu liikkeeseen. Kevään vilkkaan kasvun jälkeen kanta pieneni syksyllä lähes edellisen vuodenvaihteen tasolle. Talletuspankkien joukkovelkakirjalainojen kanta oli joulukuussa 17 miljardia euroa (+3 % vuoden takaisesta).

Pankit hankkivat lyhyempää rahoitusta edelleen sijoitustodistuksilla jopa yli päivittäisten tarpeidensa varautuessaan markkinahäiriön jatkumiseen. Sijoitustodistusten kanta oli joulukuussa 36 miljardia euroa (+25 % enemmän kuin vuosi sitten).

Markkinaehtoisen rahoituksen keskimaturiteetti lyheni jonkin verran syksyllä, kun uusia joukkovelkakirjalaina emissioita ei tehty erääntyviä korvaamaan. Talletuspankkien yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjalainojen kannasta vuoden sisällä erääntyviä oli lähes 70 %. Velkakirjalainoista 44 % oli erääntyviä kolmen kuukauden sisällä. Vastaavat luvut olivat vuoden 2006 lopussa 66 % ja 38 %. Markkinaehtoisen rahoituksen maturiteetin lyheneminen kasvattaa rakenteellista rahoitusriskiä, koska rahoituksen uudistamisriski kasvaa.

Lyhytaikainen maksuvalmius säilynyt hyvänä

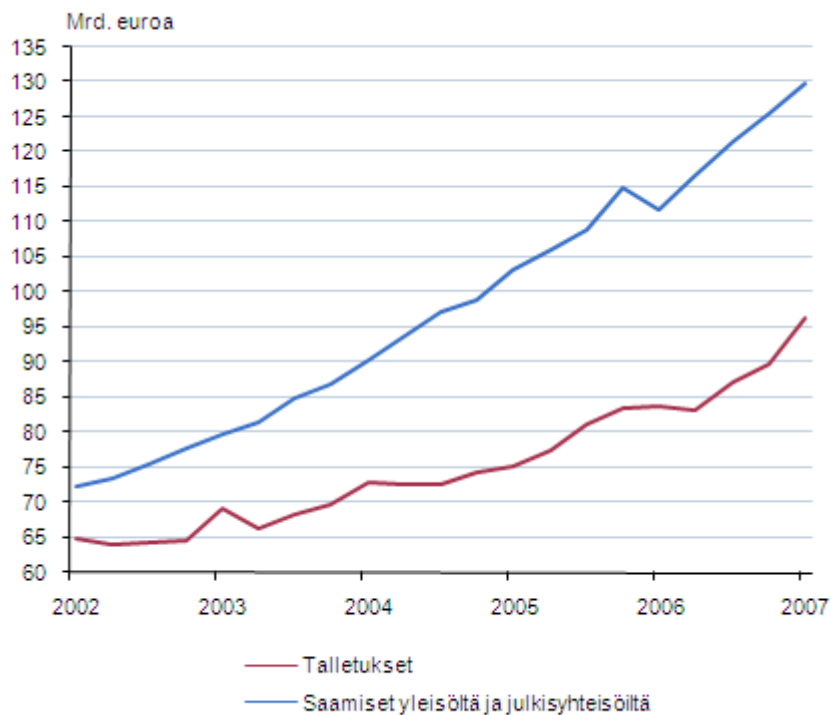
Ratan selvitysten perusteella lyhytaikainen maksuvalmius on pankeissa hyvä, koska talletuskasvu on ollut voimakasta ja lyhyille papereille on jopa ylikysyntää. Maksuvalmiutta vahvistaa myös likvidien varojen kasvu. Käytettävissä olevien vakuuskelpoisten arvopapereiden eli yli kuukauden kuluttua erääntyvien keskuspankkirahoitukseen oikeuttavien saamistodistusten määrä kasvoi erityisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä lähes 9 miljardiin euroon. Myös muut likvidit varat kuten saamistodistukset, noteeratut osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet kasvoivat reippaasti syksyn aikana. Kaiken kaikkiaan likvidien varojen puskuri oli edellisvuotta selvästi suurempi. Markkinoiden likviditeetin säilyessä kireänä on tärkeää, että pankeilla on puskurina likvidejä, vähäriskisiä arvopapereita, joita voidaan tarvittaessa nopeasti muuttaa rahaksi tai joita vastaan voidaan hankkia vakuudellista rahoitusta.

Markkinatilanne aiheuttaa painetta pankkien rahoituskustannuksille

Suomalaiset talletuspankit ovat selvinneet syksyllä alkaneesta markkinahäiriöstä hyvin. Pankit ovat myös varautuneet tilanteen pitkittymiseen edelleen. Lyhytaikainen maksuvalmius on säilynyt hyvänä. Rakenteellinen rahoitusriski on kasvanut markkinaehtoisen rahoituksen osalta keskimaturiteetin lyhentyessä. Talletusrahoituksen osuuden kasvaminen kuitenkin pienentää riippuvuutta markkinaehtoisesta rahoituksesta ja siten koettu talletuskasvu on osaltaan pienentänyt rakenteellista rahoitusriskiä.

Pitkäaikaisen markkinaehtoisen rahoituksen hinta on kuitenkin noussut merkittävästi ja aiheuttaa siten paineita kannattavuudelle. Talletuskilpailun seurauksena erityisesti määräaikaisille talletuksille maksettaville koroille on nousupainetta, mikä aiheuttaa lisäpainetta kannattavuudelle.

Talletukset ja saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä, miljardia euroa

Lähde: Rahoitustarkastus.

Talletukset prosenttia saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Lähde: Rahoitustarkastus.

Lisätietoja antaa

pankitarkastaja Meri Rimmanen, puhelin 010 831 5379.

Taseiden paisuminen ei näy pankkien tuloriskeissä

Pankkien taseet ovat kasvaneet voimakkaasti kuluneen vuoden aikana, mikä näkyy tuloriskin laskennassa kasvaneina tase-erinä. Tase-erien paisuminen ei ole kuitenkaan kasvattanut pankkisektorin yhteenlaskettua tuloriskiä, minkä johdosta myös rahoituskatteeseen suhteutettu tuloriski on pysynyt maltillisella tasolla.

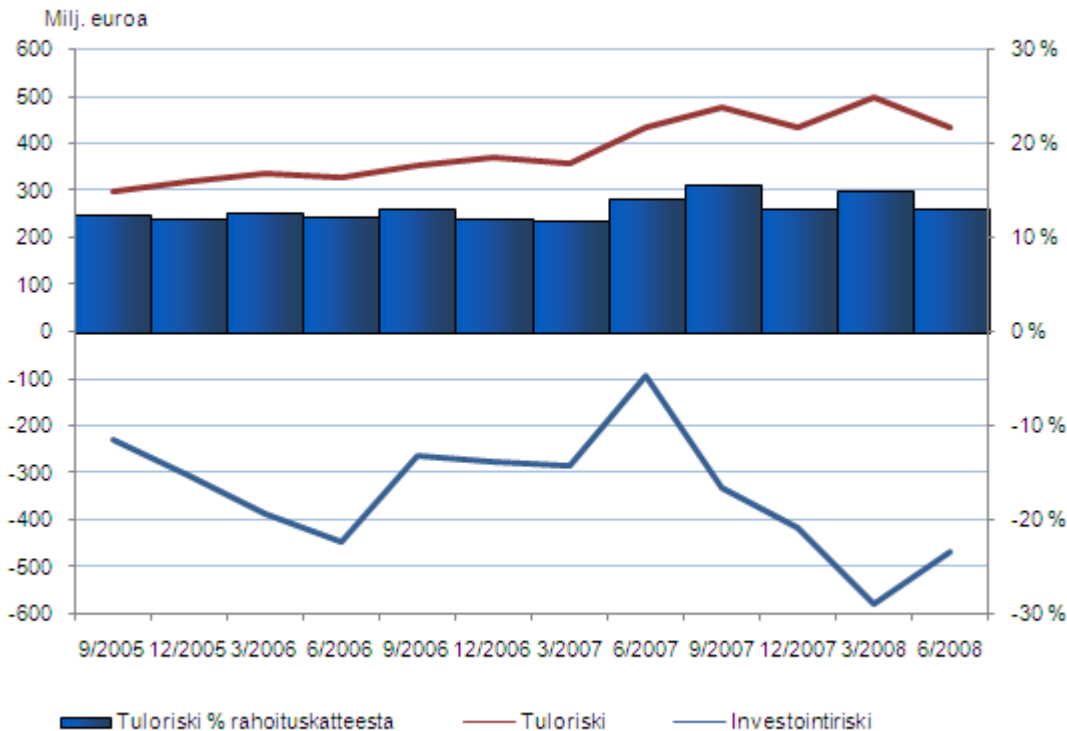
Taseen velkaeristä voimakkaimmin ovat kasvaneet lyhytaikaiset luottolaitosvelat sekä yleisön määräaikaistalletukset, kun taas saamispuolella eniten kasvoivat saamiset yleisöltä (asuntolainoitus) ja luottolaitoksilta. Saamisten velkaeriä rivakampi kasvu etenkin lyhyissä maturiteeteissa kasvatti osaltaan taseen tuloriskiä, mutta johdannaisilla tehdyt suojaukset eliminoivat tämän vaikutuksen. Johdannaisista ylivoimaisesti eniten käytettyjä instrumentteja ovat koronvaihtosopimukset.

Valuuttamääräisten erien osuus tuloriskistä on jälleen noussut hieman vuodenvaihteesta. Kun valuuttojen osuus vuoden 2007 lopussa oli 29 %, oli osuus kasvanut kesäkuun loppuun mennessä 44 prosenttiin. Euron lisäksi merkittävimmät valuutat olivat Ruotsin ja Tanskan kruunut sekä Yhdysvaltain dollari.

Kaupankäyntivaraston investointiriski kasvanut lievästi

Kaupankäyntivaraston investointiriski kasvoi kuluneen vuoden aikana -467 miljoonaan euroon (-418 miljoonaa euroa). Merkittävin syy tähän oli euromääräisten erien investointiriskin kasvu. Negatiivinen korkoherkkyys tarkoittaa, että sopimusten arvo laskee korkokäyrän noustessa kaikissa maturiteeteissa yhdellä prosenttiyksiköllä. Investointiriski selittyy lähes täysin kaupankäyntivaraston markkina-arvon kasvulla.

Pankkien korkoriskien kehitys 9/2005 - 6/2008

Lähde: Rahoitustarkastus

Pankkisektorin taloudelliseen arvoon perustuvat riskit ovat matalat

Taloudellisen arvon menetelmällä arvioitua pankkisektorin korkoriskiä voidaan pitää varsin matalana. Korkojen noustessa äkillisesti kahdella prosenttiyksiköllä laskisi pankkisektorin taseen nykyarvo noin 200 miljoonalla eurolla, mikä vastaa noin yhtä prosenttia pankkien omista varoista. Aggregaattitason riski on huomattavasti pienempi kuin vakavaraisuusvaatimuksia koskevassa direktiivissä asetettu riskiraja, minkä mukaan ± 2 % yksikön korkojen muutoksen aikaansaama taloudellisen arvon lasku ei saa ylittää 20 % pankin omista varoista. Riskiluvun alhaisuus selittyy pääosin sillä, että pankkisektorin rahoitustoiminnan korkoherkkien erien maturiteetit ovat varsin lyhyitä, koska valtaosa myönnettyistä luotoista on sidottu vaihtuviin markkina- ja pankkien omiin primekorkoihin ja vastaavasti lainojen rahoitukseen käytettävien velkaerien maturiteetit ovat yhtä lailla lyhyitä. Nykyarvoperusteisen riskiluvun alhaisuus seuraa suoraan siitä, että saamis-/velkaerän nykyarvon herkkyys koron muutoksille on sitä alhaisempi, mitä lyhyempi on kyseisen erän maturiteetti.

Markkinoiden odottamat korkomuutokset eivät vaaranna pankkisektorin vakavaraisuutta

Markkinoilla aktiivisen kaupankäynnin kohteena olevista korko-optioiden hinnoista lasketut korko-odotukset indikoivat, että kolmen kuukauden euriborkoron odotetaan laskevan noin puolen prosenttiyksikön verran seuraavan vuoden kuluessa. Markkinoiden odottama korkomuutos on huomattavasti pienempi kuin yllä esitetyissä analyyseissä käytetyt 100 ja 200 korkopisteen sokit. Toteutuessaan tämä korkoskenaario pienentäisi pankkien korkokatteita keskimäärin noin 7 %, mutta ei uhkaksi minkään mittarin mukaan pankkisektorin vakavaraisuutta.

Pankkisektorin yhteenlaskettu korkoriski mukaan lukien johdannaistoiminta: euro ja muut valuutat yhteensä

(miljoonaa euroa korkojen noustessa yhden prosenttiyksikön verran)

	30.6.2008	31.12.2007	Muutos
Rahoitustoiminnan (Banking book) korkoriski			
Tuloriski	435	436	-0,2 %
Rahoituskate (31.12.2007)	3 334	3 334	
Suhteellinen tuloriski, % rahoituskatteesta	13 %	13 %	
Stressitesti 1; avistat < 1kk	-87	-114	-23,9 %
Stressitesti 2; valuutat itseisarvoon	719	932	-22,9 %
Nykyarvoperusteinen riski	100		
Omat varat	20 867		
Suhteellinen nykyarvoriski, % omista varoista	0,5 %		
Kaupankäyntivaraston (Trading book) korkoriski			
Investointiriski	-467	-419	11,5 %
Stressitesti 3; valuutat itseisarvoon	531	533	-0,3 %

Lähde: Rahoitustarkastus.

Korkoriskin määritelmät ja lisätietoa arviointimenetelmistä

Rahoitustarkastuksen analyyseissä korkoriski on jaettu tuloriskiin, nykyarvoperusteiseen korkoriskiin ja investointiriskiin.

Tuloriskillä tarkoitetaan pankin saamisten ja velkojen maturiteettiepätasapainoista aiheutuvaa vaikutusta vuoden aikana kertyvään rahoituskatteeseen markkinakorkojen noustessa, kun taserakenteen oletetaan pysyvän muuttumattomana. Pankkisektorin tuloriskiä on Rahoitustarkastuksessa seurattu jo vuosien ajan.

Nykyarvoperusteisella korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutoksen aikaansaamaa rahoitustoiminnan (rahoitustaseen) korkoherkkien erien taloudellisen arvon (nykyarvon) alentumista, missä taloudellisella arvolla tarkoitetaan rahoitustaseen erien tuottamien nettokassavirtojen diskontattua odotusarvoa.

Investointiriskillä tarkoitetaan kaupankäyntivarastoon sisältyvien joukkovelkakirjojen ja johdannaisten laskennallisten markkina-arvojen välitöntä muutosta korkojen noustessa.

Lisätietoja antaa

rahoitusanalytikko Matti Koivu, puhelin 010 831 5291.

Sijoituspalveluihin lisää toimijoita

Sijoituspalvelualalla rakennemuutoksia

Sijoituspalveluja voivat tarjota kotimaiset luottolaitokset, sijoituspalveluyritykset tai omaisuudenhoitoa harjoittavat rahastoyhtiöt. Ulkomaisilla luottolaitoksilla tai sijoituspalveluyrityksillä on mahdollisuus tarjota sijoituspalveluja joko rajan yli tai Suomessa sijaitsevasta sivukonttorista. Kotimaisia sijoituspalveluyrityksiä, joilla on toimilupa Suomessa, oli joulukuun 2007 lopussa yhteensä 37 (40 kpl 31.12.2006). Lisäksi sijoituspalveluita tarjoaa kolme Suomessa toimivan ulkomaisten sijoituspalveluyritysten sivukonttoria.

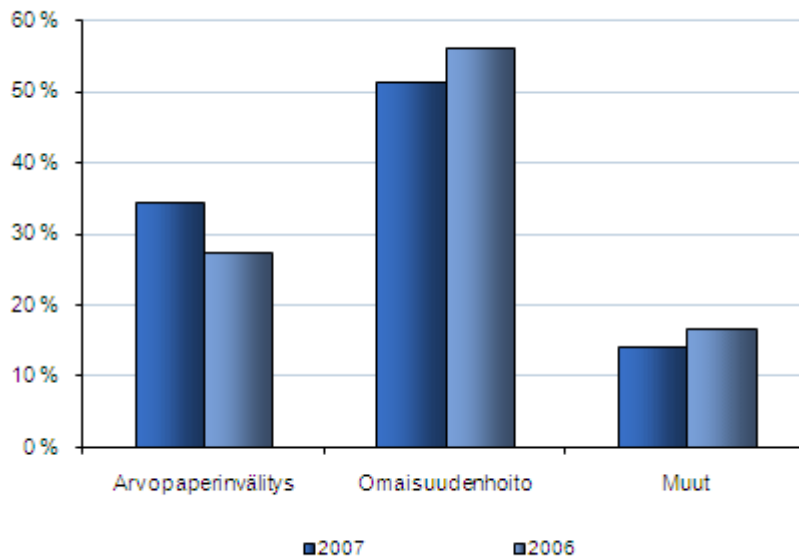
Alalla on tapahtunut yritysjärjestelyjä, joissa sijoituspalveluyrityksiä on fuusioitu pankkikonsernien sisällä. Uusia toimilupia on haettu edelleen vilkkaasti. Varsinainen MiFIDistä johtuva hakemusruuhka on kuitenkin vielä edessäpäin, kun mm. sijoitusneuvontaan ja hyödykejohdannaistoimintaan liittyvien hakemusten määrääjän päätyminen lähenee huhtikuun lopussa.

Sijoituspalveluyritysten kannattavuus pysyi hyvällä tasolla

Sijoituspalvelutoiminnan tuotot olivat vuoden 2007 lopussa 297 milj. euroa (367 milj. 2006). Tuottojen pienentyminen selittyy yritysjärjestelyillä, joissa sijoituspalveluyrityksiä on fuusioitu osaksi emopankkia. Sijoituspalveluyritysten kannattavuus pysyi hyvällä tasolla kilpailusta ja epävarmasta markkinatilanteesta huolimatta. Liikevoitto oli noin 121 milj. euroa ja liikevoittoprosentiksi (liikevoitto / sijoituspalvelutoiminnan tuotot *100) muodostui 41 % (36 % 31.12.2006).

Yli 80 % sijoituspalvelutoiminnan tuotoista muodostui omaisuudenhoidosta ja arvopaperinvälityksestä. Sijoituspalvelutoiminnan tuottojen jakauma osoittaa, että 51 % palkkiotuotoista muodostui omaisuudenhoidosta, 35 % arvopaperivälityksestä ja vastaavasti 14 % muusta toiminnasta. Muu toiminta sisältää palkkiotuotot muun muassa sijoitusneuvonnasta sekä corporate finance -toiminnoista.

Sijoituspalvelutoiminnan tuottojakauma 2007 ja 2006

Lähde: Rahoitustarkastus.

Yritysjärjestelyjen myötä siirtymää varojen hallinnassa

Omaisuudenhoidossa olevien varojen yhteismäärä (sijoituspalveluyritykset, pankit ja rahastoyhtiöt) kasvoi vajaa 10 % nousten 143,3 miljardiin euroon. Yritysjärjestelyjen myötä omaisuudenhoidossa olevien varojen siirtymä sijoituspalveluyrityksiltä luottolaitoksiin näkyi omaisuudenhoidosta saatujen tuottojen pienenemisenä. Kun sijoituspalveluyritysten omaisuudenhoidossa olevat varat vähenivät noin 30 %, niin tuotot omaisuudenhoidosta pienenivät vastaavasti noin 28 %. Valtaosa omaisuudenhoidosta on täyden valtakirjan omaisuudenhoitoa ja sijoitusrahastojen osuus varoista on edelleen suuri.

Sijoituspalveluyritysten omaisuudenhoidossa olevat varat yhteensä

	12/2007 mrd. euroa	12/2006 mrd. euroa	muutos	muutos-%
Täyden valtakirjan omaisuudenhoito	68.1	90.2	-22.1	-24.5 %
josta kotimaisten sijoitusrahastojen varoja	38.6	48.7	-10.2	-20.9 %
Konsultatiivinen omaisuudenhoito	7	17.2	-10.1	-58.8 %
Yhteensä	75.2	107.4	-32.2	-30.0 %

OmaisuuDENhoidossa olevat varat

	12/2007	12/2006	muutos	muutos-%
	mrd. euroa	mrd. euroa		
Täyden valtakirjan omaisuudenhoito	103.6	97.4	6.2	6.3 %
josta kotimaisten sijoitusrahastojen varoja	56.3	52.3	4.1	7.8 %
Konsultatiivinen omaisuudenhoito	39.7	36.2	3.5	9.7 %
Yhteensä	143.3	133.6	9.7	7.3 %

Uusi vakavaraisuussäännöstö sovellettavaksi vuoden 2008 alussa

Vuosi 2007 oli siirtymävuosi vakavaraisuuslaskennassa kun käytössä olivat sekä Basel I -, että Basel II - vakavaraisuussäännökset. Sijoituspalveluyritysten tulee noudattaa Basel II:n edellyttämiä vakavaraisuusvaatimuksia vuoden 2008 alusta. Tällöin yhtiöillä tulee olla perusteltu näkemys siitä, miten riskiprofiili muuttuu ja paljonko suunniteltu riskinotto vaatii pääomaa, kun liiketoimintaa kehitetään laaditun strategian mukaisesti. Sijoituspalvelutoiminnalle luonteenomaisia riskejä, jotka yhtiön tulee huomioida pääomatarpeen kartoituksessa, ovat keskittymärisiki ja maineriski.

Yli puolet sijoituspalveluyrityksistä raportoi vuoden 2007 vakavaraisuustiedot vanhan säännösten mukaisesti. Näiden yhtiöiden omien varojen määrä oli vuoden 2007 lopussa lähes 77 milj. euroa ja omien varojen minimivaatimus 19 milj. euroa. Omien varojen ylijäämä 58 milj. euroa oli noin kolminkertainen minimivaatimukseen nähden.

Sijoituspalveluyritykset, jotka ovat soveltaneet Basel II-vakavaraisuuskehikkoa jo vuonna 2007 kohdistavat omien varojen vaatimukset seuraaville kolmelle riskialueelle: luottoriski, markkinariski ja operatiivinen riski. Näiden yhtiöiden omien varojen määrä oli noin 50 milj.euroa ja omien varojen minimivaatimus 11 milj. euroa. Omien varojen ylijäämä 39 euroa oli noin 3,5-kertainen minimivaatimukseen nähden. Suhteellisesti eniten omia varoja tulee varata operatiiviselle riskille (n. 60 % omien varojen vähimmäisvaatimuksesta).

Kaikki sijoituspalveluyritykset täyttivät omien varojen vähimmäisvaatimukset vuoden 2007 lopussa, vaikkakin yhtiöiden välillä oli suurta hajontaa. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on olennaista, että yrityksillä on riittävä omien varojen puskuri.

Sijoituspalvelualalla kilpailu kovenee

Sijoituspalveluyritysten kannattavuus riippuu palkkiotuottojen kehityksestä. Toimintaympäristö on muuttunut, jonka seurauksena nykyisen tuottotason ylläpitäminen muuttuu entistä haasteellisemmaksi. Talletusten muututtua yhä houkuttelevammaksi, aktiivisesta varainhoidosta ollaan valmiita maksamaan entistä vähemmän. Samoin osakemarkkinoiden aktiivisuuden hiipuminen pienentää välityksestä saatuja palkkiotuottoja. Emissiot, listautumiset ja muut suuret yritysjärjestelyt saattavat odottaa suotuisampaa markkinatilannetta. Corporate finance -toiminnasta saadut tuotot ovat voivat olla suuria, mutta niiden määrää ja ajoittumista on erittäin vaikea ennustaa.

Epävarma markkinatilanne sekä toimijoiden lisääntyminen alalla ennakoivat kilpailun kovenemista.

Lisätietoja antaa

rahoitusanalyytikko Sinikka Loponen, puhelin 010 831 5278.

Rahastomarkkinoiden kehitys muutti suuntaa

Rahastomarkkinoilla tapahtui käänne elokuussa 2007 kun subprime -kriisi laukesi. Vielä heinäkuussa rahastopääomia oli ennätyselliset 70 miljardia euroa. Vuoden viitenä viimeisenä kuukautena rahastoista lunastettiin nettona noin 3,3 miljardia euroa. Vuoden lopussa rahastopääoma oli noin 66 miljardia euroa (60,9 mrd 2006).

Vuonna 2008 epävarmuus markkinoilla on jatkunut. Tammi-helmikuussa nettolunastusten määrä ylitti kaksi miljardia euroa ja sijoitusrahastojen pääomat laskivat 61,3 miljardiin euroon. Tammikuussa lunastukset kohdistuivat osakerahastoihin kun taas helmikuussa lunastukset kohdistuivat pääosin lyhyen koron rahastoihin. Yrityslainojen arvonalentumiset ovat vaikuttaneet negatiivisesti riskittöminä pidettyihin lyhyen koron rahastoihin. Yrityslainojen riskilisien nousu ja toisaalta talletuskorkojen myönteinen kehitys sai sijoittajat suosimaan riskittömiä talletustilejä.

Korkorahastojen osuus kokonaispääomasta oli 51,5 % vuoden 2007 lopussa (48,3 %, 2006). Euromääräisesti korkorahastoihin virtasi pääomia vuoden 2007 aikana noin 4 miljardia. Osakerahastojen suhteellinen osuus laski vuoden 2006 lopun 35,4 %:sta 33,1 %:iin. Osuuden lasku selittyy kokonaispääoman kasvulla, sillä euromääräisesti rahastopääomat osakerahastoissa olivat edellisen vuoden tasolla.

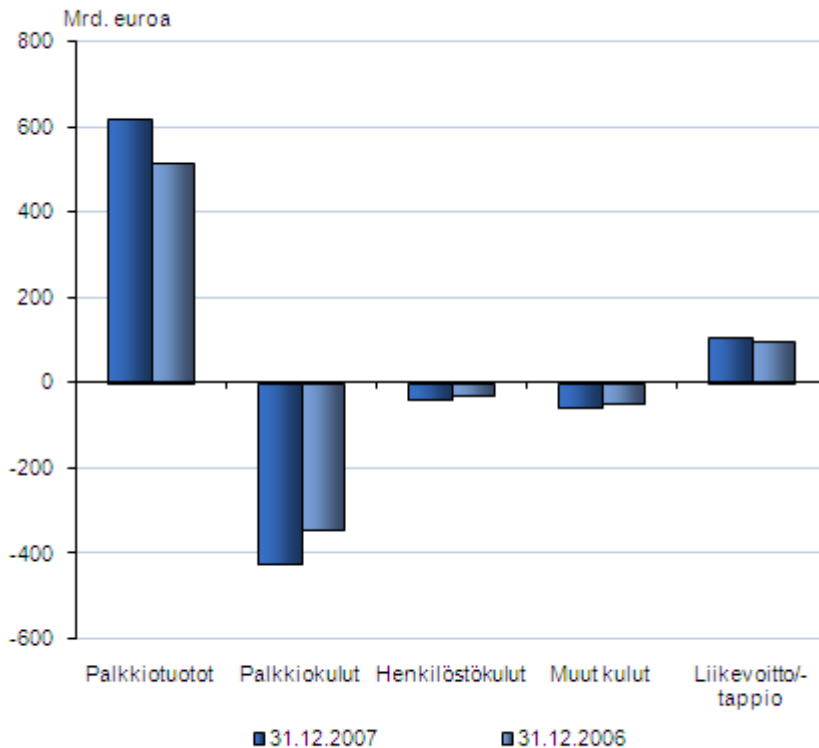
Vuoden 2008 helmikuun suurista lunastuksista huolimatta korkorahastojen suhteellinen osuus rahastopääomista on pysynyt yli 50 %:ssa (54 %, 29.2.2008). Osakerahastojen osuus koko rahastopääomasta on edelleen laskenut ja oli 29.2.2008 noin 30,7 %.

Myllerrys rahastomarkkinoilla ei näkynyt vielä toimialan kokonaistuloksessa

Valtaosa rahastoyhtiöistä onnistui parantamaan liikevoittoaan vuoden 2007 aikana. Viisi rahastoyhtiötä teki tappiollisen tuloksen vuonna 2007 keskimäärin hyvästä kannattavuuskehityksestä huolimatta. Rahastoyhtiöiden palkkiotuotot kasvoivat 20 % noin 620 miljoonaan euroon. Hallintopalkkiot ovat edelleen lähes 90 % kaikista palkkiotuotoista.

Rahastoyhtiöiden yhteenlaskettu liikevoitto ei noussut tuottojen tahdissa. Liikevoitto kasvoi noin 9 % kun tuotot kasvoivat 20 %. Erityisesti henkilöstökulut nousivat suhteessa enemmän kuin palkkiotuotot vastaavalla jaksolla. Liikevoittoprosentti pieneni edellisen vuoden 18,7 %:sta 17,1 %:iin.

Rahastoyhtiöiden kannattavuus 2007 ja 2006

Lähde: Rahoitustarkastus.

Pääomavaatimukset täyttyivät

Kaikki rahastoyhtiöt täyttivät sijoitusrahastolain mukaiset pääomavaatimukset:

1. osakepääoman tulee olla vähintään 125 000 euroa (ehdoton minimi)
2. minimiosakepääoman lisäksi omia varoja tulee olla 0,02 % määrästä, jolla sen hallinnoimien sijoitusrahastojen yhteenlaskettu arvo ylittää 250 miljoonaa euroa. Omien varojen määrä ei kuitenkaan tarvitse ylittää 10 milj. euroa.
3. omat varat eivät saa milloinkaan laskea alle määrän, joka vastaa 25 % edellisen tilikauden kiinteistä kuluista.

Omaisuudenhoitoa harjoittavat rahastoyhtiöt kuuluvat Basel II -vakavaraisuusvaatimusten piiriin ja niiden tulee sijoitusrahastolain vaatimusten lisäksi täyttää myös Basel II:n edellyttämät pääomavaatimukset vuoden 2008 alusta lähtien. Neljä rahastoyhtiötäraportoi uuden vakavaraisuuskehikon mukaisesti jo vuonna 2007.

Vakavaraisuusraporttien mukaan rahastoyhtiöiden omat varat olivat riittävät suhteessa Pilari 1:n mukaisiin vaatimuksiin. Operatiivinen riski on suurin yksittäinen riskialue, jolle yhtiöiden tulee varata omia varoja (87 % omien varojen kokonaisvaatimuksesta).

Markkinaepävarmuus paljasti rahastosijoittamisen riskit

Viimeaikainen markkinatilanne on osoittanut kuinka myös riskittöminä pidetyt korkorahastot ovat alttiina markkinahintojen heilahteluille. Sijoitusrahaston riskit riippuvat sen sijoitusstrategiasta sekä sijoitusten riskiprofiilista. Rahastotyypistä riippuen sijoituksiin kohdistuvat riskit voivat olla hyvin erilaisia.

Markkinoiden epävarmuus korostaa riskienhallinnan merkitystä. Erityisesti arvonlaskennan aukoton toimivuus korostuu markkinatilanteessa, jossa hintojen saatavuus on vaikeutunut ja joudutaan turvautumaan omiin arvostusmenetelmiin.

Myös vastapuoliriskin merkitys korostuu epävarmassa markkinatilanteessa. Sijoituskohteen arvonalentuminen saattaa vaikuttaa olennaisesti sijoitusrahaston arvoon varsinkin erikoissijoitusrahastoissa, jotka sääntöjensä puitteissa voivat poiketa sijoitusrahastolain asettamista sijoitusrajoituksista.

Lisätietoja antaa

rahoitusanalytikko Sinikka Loponen, puhelin 010 831 5278.
